

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

БОЙОВА СИСТЕМА ВИЖИВАННЯ ВОЇНІВ

(у тому числі військово-медична підготовка)

Частина 1

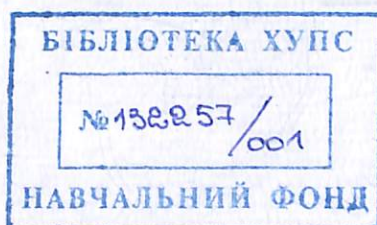
Харків
2020

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

**БОЙОВА СИСТЕМА
ВИЖИВАННЯ ВОЇНІВ**
(у тому числі військово-медична підготовка)

Частина 1

Навчальний посібник

Харків
2020

УДК 355.415(075.8)
Б72

*Затвердження до видання вченою радою
Харківського Національного університету
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
(протокол № 2 від 26.02.2019)*

Автори: О. М. Бобков, І. А. Шарапа, І. Р. Медінець, О. Ю. Овчаренко.

Рецензенти: Ю. М. Широбоков, канд. психол. наук, доцент (ХНУПС);
В. В. Шулежко, канд. військ. наук, доцент (ХНУПС)

**Бойова система виживання воїнів (у тому числі військово-медична
Б72 підготовка). Ч. 1 : навч. посіб. / О. М. Бобков, І. А. Шарапа, І. Р. Медінець,
О. Ю. Овчаренко. – Х. : ХНУПС, 2020. – 140 с.**

Наведений навчальний матеріал для поглиблення теоретичних знань та практичних навичок виживання військовослужбовців в екстремальних умовах.

Призначений для викладачів і курсантів Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба. Також може бути корисним для студентів, які проходять військову підготовку у вищих навчальних закладах.

УДК 355.415(075.8)

© Бобков О. М., Шарапа І. А., Медінець І. Р.,
Овчаренко О. Ю., 2020
© Харківський національний університет
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Розділ 1. ОСНОВИ ВИЖИВАННЯ ЛЮДИНИ В АВТОНОМНИХ УМОВАХ.....	5
1.1. Бойова система виживання воїнів (у тому числі військово-медична підготовка).....	5
1.2. Чинники виживання військовослужбовця в природних умовах під час проведення ООС (АТО).....	6
1.3. Чинники, які пригнічують виживання військовослужбовців у зоні проведення ООС (АТО).....	8
1.4. Правила поведінки в умовах автономного існування в зоні проведення ООС (АТО).....	14
1.5. Принципи підготовки і комплектування набору виживання.....	15
Розділ 2. ОРІЄНТУВАННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ І ПОДАЧА СИГНАЛІВ	17
2.1. Орієнтування в часі та просторі, визначення напрямку і його дотримання під час руху.....	17
2.2. Особливості пересування в різний час доби та пори року.....	31
2.3. Контрслідопитство і протидія службово-розшуковим собакам	42
2.4. Сигнали лиха та засоби подачі сигналів.....	47
Розділ 3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ В АВТОНОМНИХ УМОВАХ.....	59
3.1. Вибір місця для відпочинку і облаштування укриття.....	59
3.2. Організація відпочинку.....	70
3.3. Пошук, очищення та знезаражування води.....	72
3.4. Рекомендації щодо дотримання питного режиму.....	78
3.5. Розпалювання багать різних видів та облаштування вогнища.....	81
3.6. Збереження вогню в умовах виживання.....	90
3.7. Організація харчування в умовах автономного виживання.....	92
3.8. Зберігання та заготівля продуктів у ситуації, яка пов'язана із виживанням, використанням у їжу природних ресурсів.....	102
Розділ 4. ТЕРМОРЕГУЛЯЦІЯ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ.....	126
4.1. Заходи протидії гіпо- та гіпертермії.....	128
ВИСНОВКИ	135
ЛІТЕРАТУРА	136

ВСТУП

Майже щоденно засоби масової інформації, радіо і телебачення повідомляють нам про стихійні лиха, літаки та кораблі, які зазнали аварії. Природні катаклізми, аварії й стихійні лиха забирають десятки тисяч людських життів. Зникають на маршрутах туристи, гинуть у пустелях та горах мандрівники, які заблукали. Що повинна робити людина, яка волею долі опинилася наодинці з суворою природою, далеко від населених пунктів, у відкритому морі, горах або пустелі? Що треба зробити для збереження життя? Як подавати сигнали лиха, добувати воду та їжу, коли закінчилися запаси? Як розводити вогнище в негоду, споруджувати укриття з підручних матеріалів для захисту від дощу, холоду або пекучого сонця? Які є засоби порятунку і як ними користуватися, що робити при евакуації? Як надати першу медичну допомогу? І взагалі – як вижити?

Вперше у Збройних Силах України введено навчальну дисципліну – “Бойова система виживання воїна (у тому числі військово-медична підготовка)”. Аналогів їй не було за всі часи незалежності України. Створена й започаткована вона рішенням начальника Генерального штабу Збройних Сил України і покликана поліпшити стан підготовки військовослужбовців.

“Бойова система виживання воїна (у тому числі військово-медична підготовка)” – це інтегрований курс навчання військовослужбовців, до якого входять основи виживання людини в автономних умовах та перша медична допомога і самопомога в екстремальних ситуаціях.

Цю дисципліну у Збройних Силах України планується розвивати та надалі впроваджувати її на базі вищих військових навчальних закладів для підготовки майбутніх офіцерів.

Дисципліна розроблялася на основі аналізу систем бойової підготовки армій провідних країн світу. Крім цього, враховувалися свої можливості, досвід українських військових у зоні ООС (АТО), кліматичні умови України, навчально-матеріальна база.